

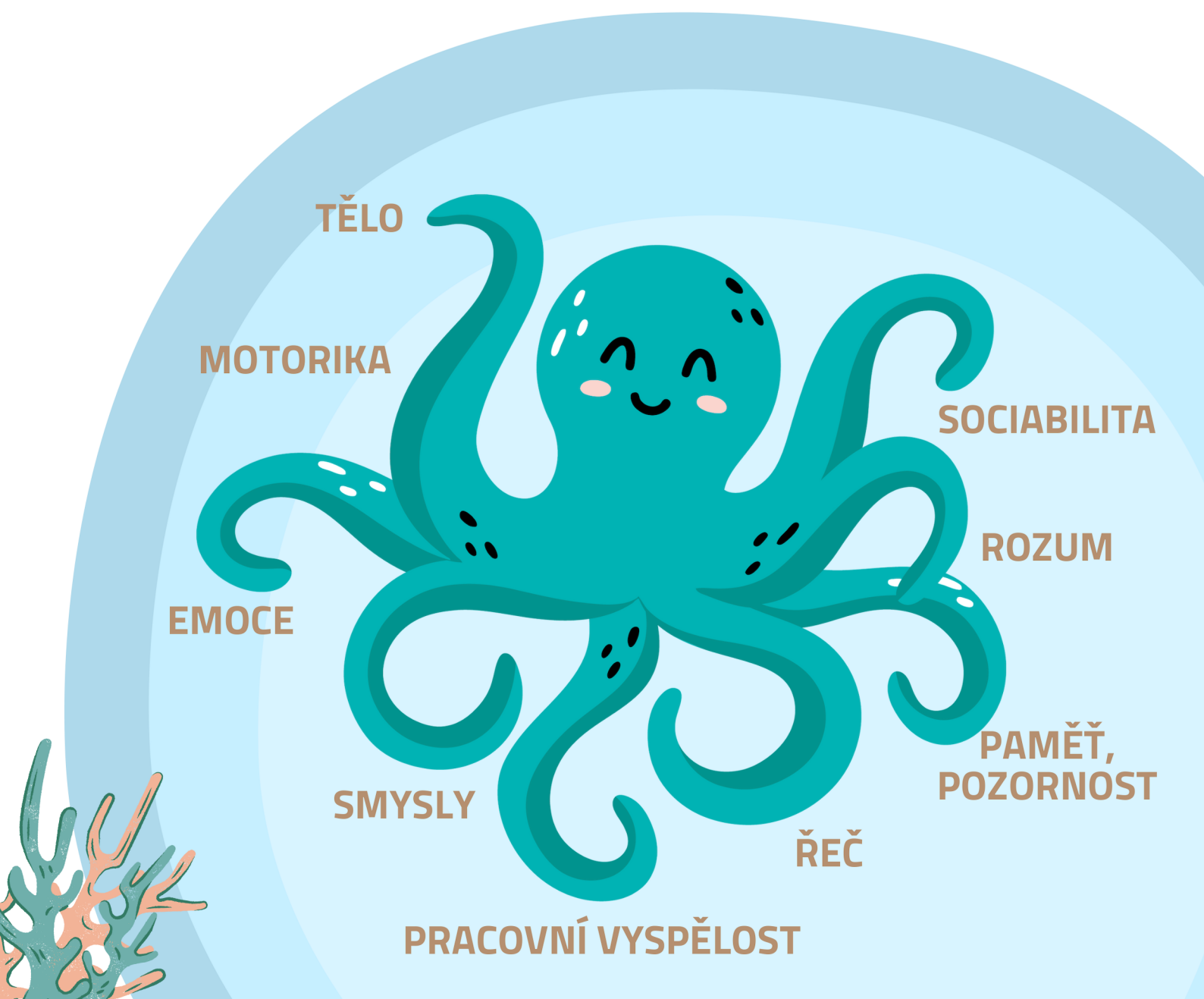
ŠKOLNÍ (NE)ZRALOST

ANEB PŘIPRAVENOST DÍTĚTE PRO VSTUP DO 1. TŘÍDY

Milí rodiče budoucích prvňáčků, možná máte stále pochybnosti o tom, zda je Vaše dítě dostatečně připravené pro vstup do 1. třídy. Následující řádky Vám mohou pomoci se v této problematice lépe zorientovat.

Školní zralost je dosažení potřebného stupně vývinu (tělesného, psychického, emocionálního), který umožňuje dítěti zvládat nároky potřebné k úspěšnému osvojování školních povinností.

Naše chobotnička Vám pěkně ukáže, z jakých částí se školní zralost skládá.

ŠKOLNÍ (NE)ZRALOST

ANEB PŘIPRAVENOST DÍTĚTE PRO VSTUP DO 1. TŘÍDY

1) Fyzická zralost

- dítě musí dosáhnout 6 let (do 31. srpna). Optimální výška okolo 120cm a váha okolo 20kg
- neměla by být častá nemocnost, vysoká absence by mohla přinést potíže v adaptaci a plnění školní docházky
- u chlapců je vývoj pomalejší
- tzv. filipínská míra – dítě si dosáhne přes vzpřímenou hlavu na ucho

2) Emocionální zralost

- týká se emoční stability – dítě se umí přiměřeně ovládat (např. učit děti vyrovnávat se s prohrou, neúspěchem)
- schopnost pobývat bez rodičů
- dítě chápe význam pravidel a snaží se je dodržovat
- dostatečně vyvinuté pracovní návyky a volní charakteristiky

3) Smyslová zralost

Zrakové vnímání

- dítě by mělo být schopné odlišit od sebe různé tvary (čtverec, trojúhelník, kruh), základní tvary i pojmenovat
- dítě rozliší detaily a polohu předmětů a obrázků (př. v řadě obrázků vyhledá obrázek lišící se od ostatních)
- znalost některých písmenek a čísel

Sluchové rozlišování

- dítě by mělo poznat první a poslední hlásku ve slově, určit počet slabik, rozpoznat, zda dvojice nesmyslných slov zní stejně nebo odlišně – př. zel-cal)
- vytleskání správného rytmu slov, který slyší
- syntéza a analýza slov (rozklad na hlásky p-e-s = pes, a naopak složení slova z hlásek)

4) Hrubá a jemná motorika, grafomotorika

- hrubá motorika: dítě skáče po jedné noze, skáče snožmo, umí házet míč jednou i oběma rukama
- jemná motorika: dítě přebírá jemné předměty, umí navlékat korálky, stříhat, lepit
- grafomotorika: správný úchop tužky a uvolněné zápěstí, umí nakreslit postavu i s detaily, obkresluje, napodobuje tiskací písmo, dokáže spojovat body, dokresluje nedokončené obrázky

5) Řečové dovednosti

- ideálně dítě umí vyslovit všechny hlásky (může být ještě nesprávná výslovnost r a ř)
- umí mluvit ve větách, vyprávět příběh, gramatická správnost
- pokud jsou potíže ve výslovnosti, je lepší zvážit návštěvu logopedie, nečekat až na 1. třídu

6) Rozumové schopnosti

- dítě zná své jméno a příjmení, adresu, jména rodičů
- více realistické chápání světa, méně fantazijní
- orientace v čase (včera-dnes-zítř, ráno-poledne-večer), řadit události chronologicky podle děje
- dítě umí třídit předměty podle velikosti, barvy, množství a materiálu
- schopnost zobecňování (co má společné jablko a hruška – ovoce)
- pravolevá orientace
- chápe a určí pojmy větší/menší/stejný, první/poslední
- umí rozeznat barvy, pozná základní tvary, napočítá do 10 a umí ukazovat na prstech

7) Paměť a pozornost

- dítě se umí cíleně soustředit na činnost 12-15 min. (u hry, učení se něčemu)
- schopnost si zapamatovat větu 7-8 slov a zopakovat ji
- umí se naučit básničku, říkadlo, písničku
- mělo by splnit tři najednou zadané pokyny: „Jdi do obývacího pokoje, vezmi si talířek a přines mi ho.“

8) Sociální zralost

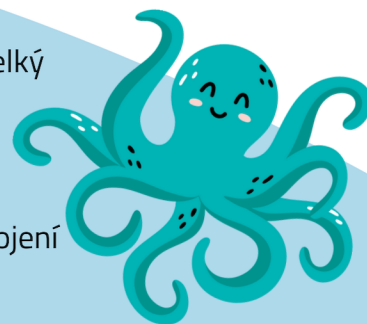
- dítě je méně závislé na rodičích a je schopno trávit čas se skupinou vrstevníků
- umí spolupracovat, podřídit se skupině, dodržuje pravidla a přijímá autoritu učitele
- zná „kouzelná slovíčka“ – prosím, děkuji, pozdraví, vyká dospělým, umí požádat o pomoc

9) Pracovní zralost a vyspělost

- dítě se snaží splnit zadaný úkol a dokončit jej
- schopnost soustředit se na úkol, být samostatný a aktivní a udržet pozornost, i když ho zadaný úkol nebaví

PROJEVY NEZRALOSTI:

- dítě se neumí podřídit autoritě, je orientováno na sebe
- dítě je motoricky neobratné v jemné i hrubé motorice, křečovitě držení tužky a velký tlak na ni, nedokáže napodobit tvar písma a čísel)
- dítě se obtížně soustředí, snadno se nechá rozptýlit, přerušuje práci a je duchem nepřítomné
- dítě není ochotné komunikovat s druhými dětmi, nedokáže odložit vlastní uspokojení ve prospěch společného úkolu
- dítě má potíže se samoobsluhou
- dítě obtížně kontroluje své emoce, často jedná impulzivně a bez zábran (př. při nezdaru rozhází pastelky, bouchá pěstmi do stolu apod.)
- dítě je hodně závislé na rodině, odmítá kontakt s cizími lidmi
- dítě má výrazně opožděnou řeč a špatnou výslovnost
- dítě se nezajímá o činnosti spojené se školou, zralé děti by se měly na školu těšit

DOPORUČENÍ PRO RODIČE ČERSTVÝCH I BUDOUCÍCH PRVNÁČKŮ

Věnujte dítěti soustředěnou pozornost – při rozhovoru s ním se nezapomínejte jinou činností, dejte mu najevo zájem, trpělivě ho vyslechněte, projevujte vstřícnost.

Vytvořte si přechodový rituál s cílem naladit dítě na nový školní režim – společné vybírání školní aktovky, návštěva školy, projít si cestu do školy.

Vyprávějte dítěti a čtěte mu – televize, video či audiokazeta nenahradí lidské slovo a osobní kontakt.

Pověřujte dítě drobnými úkoly a domácími pracemi – pěstujete tak jeho samostatnost a zodpovědnost, rozvíjíte i motoriku.

Rozvíjejte poznání z oblasti života lidí, zvířat i rostlin – vedle obecné informovanosti rozšiřujete i jeho slovní zásobu.

Vybírejte vhodné hry a činnosti, sami se do nich zapojte – stavebnice, skládky, dějové obrázky rozvíjejí poznání a tvořivost. Vaše účast posiluje citovou zralost dítěte.

Upevňujte prostorovou orientaci a pojmy nahoře, dole, vlevo, vpravo, vpřed, za – výrazně to ovlivňuje psaní, čtení a počítání.

Dbejte na vhodné pohybové aktivity a zdravé stravování – příroda je velká tělocvična, prospěje i Vám a společně strávený čas je k nezaplacení.

Trénujte změny denního režimu související se školní docházkou – ranní vstávání, odbourávání odpoledního spaní, čas pravidelného ukládání k večernímu spánku. Připravujte dítě na to, co ho čeká nového v době školní docházky.

Vytvářejte sociální situace, kdy se dítě učí jednat s jinými lidmi – uplatňovat základní společenská pravidla při jednání s lidmi, vyřizovat drobné vzkazy, nebát se komunikace ve známém prostředí apod.

Spolupracujte s učiteli a věřte, že chtějí pro Vaše dítě to nejlepší, stejně jako Vy a že jste společný tým.

Bud'te všímaví – prvňáčci obvykle trpí větší unavitelností (ve škole se musí soustředit, plní zadané úkoly, musí se vyrovnávat s tlakem na výkon a úspěšnost, zorientovat se v sociálním prostředí). Pokud je dítě po škole unavené, nechte ho si odpočinout, pohrát si a chvíli zrelaxovat. Poté bude příprava na domácí úkoly snazší.

Povzbuzujte a motivujte, první nezdary berte s úsměvem, je to nová životní situace pro rodiče i děti a stále se učíte nacházet způsoby, jak se k této etapě postavit a zorientovat se v ní.

Bud'te laskaví k sobě i k dětem, jste v procesu vzájemného učení a děláním chyb je normální a patří to k tomu.

